

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สก ๒๓ / ๒๕๔๗

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งของกรมสรรพากรกรณีไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดง
รายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้อุทธรณ์ : นาย ก.
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมสรรพากร

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์มีหนังสือที่ ป.ช.ช. ๔๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖
ถึงอธิบดีกรมสรรพากร ขอให้เปิดเผยข้อมูลและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของ
นาย ก. ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔

กรมสรรพากร มีหนังสือที่ กค ๐๗๐๑/๑๒๖๐๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งปฏิเสธ
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแก่ผู้อุทธรณ์ โดยอ้างว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยโดยปราศจาก
ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราช
บัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อีกทั้งข้อมูลในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็น
ข้อมูลที่ทำให้รู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษี ซึ่งเจ้าพนักงานไม่มีสิทธิ์นำออกแจ้งแก่ผู้ใดหรือยังให้ทราบกันไปโดย
วิธีใดตามมาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากร จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย
ตามมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงไม่อาจเปิดเผยตามที่
ผู้อุทธรณ์ร้องขอได้

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือที่ ป.ช.ช. ๔๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ถึงคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการอุทธรณ์คำสั่งของกรมสรรพากรที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และ
การบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้แทนกรมสรรพากร คำชี้แจงของ
ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารตามคำอุทธรณ์ และได้ตรวจดูเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้ความว่า

/ ผู้อุทธรณ์ ...
หน้า ๑ ใน ๕ หน้า

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือถึงอธิบดีกรมสรรพากรใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอให้กรมสรรพากรเปิดเผยข้อมูลและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของ นาย ข. ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้อุทธรณ์ในฐานะสื่อมวลชนต้องการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่ นาย ค. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตกเป็นข่าวทางสื่อมวลชนว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหลายรายการโดยมี นาย ข. เป็นผู้ถือครองทรัพย์สินเหล่านั้นแทน นาย ค. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการขอตรวจดูมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในส่วนคำชี้แจงของผู้แทนกรมสรรพากรสรุปได้ว่า กรมสรรพากรได้ตรวจสอบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของ นาย ข. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔ พบว่า แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมสรรพากรได้ทำลายแล้ว เนื่องจากตามกฎหมายในปัจจุบันให้อำนาจกรมสรรพากรทำการตรวจสอบการเสียภาษีของบุคคลอื่นหลังจากปีปัจจุบันไปได้ ๕ ปี สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กรมสรรพากรมีอยู่ในความครอบครองแม้จะมีได้แสดงให้เห็นถึงสถานะการเงินทั้งหมดของบุคคลผู้เสียภาษี แต่เป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงสถานะทางการเงินของผู้เสียภาษีได้ นอกจากนี้ยังชี้แจงเพิ่มเติมว่า การที่จะเปิดเผยข้อมูลว่า นาย ข. เสียภาษีหรือไม่นั้น สามารถเปิดเผยได้แต่ในกรณีที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่า นาย ข. เสียภาษีแต่ละปีเป็นจำนวนเท่าใด และข้อมูลข่าวสารในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของ นาย ข. มีข้อความอย่างไรไม่สามารถเปิดเผยได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพราะถ้าเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไปแล้วก็จะกระทบต่อ นาย ข. ในเรื่องการประกอบอาชีพและการแข่งขันทางการธุรกิจ รวมทั้งทำให้รู้ถึงสถานะความเคลื่อนไหวทางการเงินของ นาย ข. ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อ นาย ข. ได้ และในการพิจารณาคำขอของผู้อุทธรณ์นั้น กรมสรรพากรไม่ได้แจ้งให้ นาย ข. ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก่อนที่จะมีคำสั่งไม่เปิดเผย เพราะกรมสรรพากรมีหน้าที่ต้องให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของ นาย ข. โดยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และไม่มีระเบียบกฎหมาย หรือธรรมเนียมปฏิบัติอื่นใดให้อำนาจกรมสรรพากรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการเสียภาษีของบุคคลว่าในแต่ละปีเสียภาษีเป็นจำนวนเท่าใด

ต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๓๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เรียก นาย ข. มาชี้แจงและให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ ในฐานะที่ นาย ข. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารตามคำอุทธรณ์โดยตรง คำชี้แจงของ

นาย ข. สรุปได้ว่า คนได้รับการดูแลจาก นาย ค. ในช่วงระยะเวลาที่คน ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ และเมื่อตนจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วตนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเมืองให้แก่ นาย ค. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และตนได้เริ่มต้นประกอบอาชีพธุรกิจค้าขายพืชผลทางการเกษตรในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และต่อมาในปี ๒๕๔๓ ตนได้ประกอบธุรกิจบริษัทรับเหมาก่อสร้างเพิ่มอีกอาชีพหนึ่ง โดยปัจจุบันมีโครงการก่อสร้างบ้านจัดสรรหลายโครงการ มีเงินทุนหมุนเวียนกว่าหนึ่งพันล้านบาท ในการดำเนินธุรกิจของตน ตนได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงิน ได้เป็นประจำทุกปีโดยถูกต้องตามกฎหมาย และยืนยันว่าทรัพย์สินทุกรายการตามที่เป็นข่าวในสื่อมวลชนในช่วง ปี ๒๕๔๖ เป็นทรัพย์สินของคนที่ได้มาโดยสุจริต และข้อมูลการเสียภาษีของตนที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาไว้ต่อกรมสรรพากรเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน ซึ่งตนไม่ยินยอมให้มีการเปิดเผย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ในเรื่องนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

(๑) แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ นาย ค. ที่อยู่ในความครอบครองของกรมสรรพากร จะเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้หรือไม่

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่แสดงว่า นาย ข. ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ระหว่างปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔ และยอดจำนวนเงินที่เสียภาษีในแต่ละปีเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่

ในประเด็นแรก แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) เป็นข้อมูลข่าวสารที่ผู้เสียภาษีจัดทำขึ้น โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ที่ผู้เสียภาษีได้รับระหว่างปีภาษีนั้นๆ และอยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษี อันแสดงให้เห็นถึงฐานะทางการเงินของบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้ของบุคคล รวมทั้งการหักค่าลดหย่อนภาษี ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และเมื่อบุคคลยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีดังกล่าว กรมสรรพากรก็มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารของผู้เสียภาษี โดยกรมสรรพากรมีการบันทึก จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ไว้เป็นรายการของแต่ละบุคคล ตามลำดับเลขรหัสประจำตัวผู้เสียภาษี ซึ่งกรมสรรพากรจะต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรอาจใช้ดุลยพินิจตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ แต่จะต้องคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน ดังนั้น ในกรณีนี้จะต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ นาย ข. จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และเป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรหรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่ากรณีที่ นาย ข. มิใช่เป็นรัฐมนตรีหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การตรวจสอบข้อมูลการเสียภาษีของ นาย ข.

เพื่อเชื่อมโยงไปถึงการแสดงรายการทรัพย์สินของ นาย ค. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้นยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะใช้กลไกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อการตรวจสอบทรัพย์สินของรัฐมนตรีผ่านการเสียบายของบุคคลอื่น จึงเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้จะเป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ความคุ้มครองไว้โดยไม่สมควร ดังนั้น คำสั่งไม่เปิดเผยของกรมสรรพากรในส่วนนี้จึงชอบแล้ว

ในประเด็นต่อมา มีปัญหาว่าข้อมูลข่าวสารที่แสดงว่า นาย ข. ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาระหว่างปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔ และยอดจำนวนเงินที่เสียบายในแต่ละปีภาษีเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่แสดงว่าบุคคลใดได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และกรมสรรพากรได้รับไว้ดำเนินการเพื่อประเมินภาษี เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้ ส่วนยอดจำนวนเงินที่ผู้เสียบายถูกประเมินในการเรียกเก็บภาษี นั้น เป็นการคำนวณประเมินรายได้ของบุคคลในแต่ละปี เมื่อไม่มีรายละเอียดตามที่ปรากฏอยู่ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ย่อมไม่อาจทำให้บุคคลใดทราบฐานะทางการเงินของผู้เสียบายดังที่ กรมสรรพากรกล่าวอ้างได้ อย่างไรก็ตามข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมิใช่ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ จึงต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรหรือไม่ ในกรณีนี้ปรากฏตามทางพิจารณาว่าแม้ นาย ข. ไม่มีความสัมพันธ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการ แต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นส่วนตัวกับนายวัน นาย ค. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งกำลังถูกตรวจสอบทรัพย์สิน โดยคณะกรรมการป.ป.ช. ดังนั้นเมื่อพิจารณาประโยชน์สาธารณะและประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่ามีเหตุอันสมควรที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้ให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีมติให้กรมสรรพากรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองซึ่งแสดงว่า นาย ข. ได้มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔ หรือไม่ รวมทั้งยอดเงินที่ นาย ข. เสียบายในแต่ละปีให้แก่ผู้อุทธรณ์ และให้ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในส่วนที่เป็นรายละเอียดในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของ นาย ข.

(นายสมยศ เชื้อไทย)

หัวหน้าคณะที่ ๓

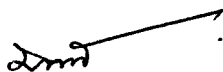
(ศาสตราจารย์ ปรีดี เกษมทรัพย์)

กรรมการ

/ กรรมการ...

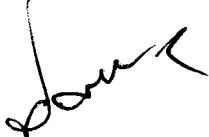
สค ๒ ก/ ๒๕๔๗

หน้า ๕ ใน ๕ หน้า

(นายมงคล ณ สงขลา)

กรรมการ

(นายสีกหาญ ไตมรศักดิ์)

กรรมการ

(นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์)

กรรมการ

(นายวรเจตน์ ภาศิริรัตน์)

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๗